

2021-11-26

Ert dnr:
Ju2021/03004

Avdelningen för juridik
Germund Persson

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Skärpta straff för brott i kriminella nätverk (SOU 2021:68)

Sveriges Kommuner och Regioners ställningstagande

Allmänt

Förslagen i betänkandet har i hög grad allmän kriminalpolitisk och straffrättslig karaktär och berör närmast rättsväsendet och kriminalvården. Förslagen om straffskärpningar, nykriminaliseringar och utvidgade straffskärpningsgrunder får dock konsekvenser även för landets kommuner när det gäller verkställighet av de ungdomspåföljder som socialtjänsten svarar för. Kommunerna arbetar också på olika plan för att motverka bl.a. gängkriminalitet och för att verka för tryggheten i lokalsamhället.

Från dessa perspektiv har Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) inget att erinra mot förslagen i betänkandet. SKR ser som särskilt viktiga från kommunal synvinkel de förslag som kan motverka nyrekrytering av unga till kriminell verksamhet – i synnerhet förslaget om en ny straffbestämmelse som kriminaliserar att involvera personer under 18 år i brottslig verksamhet (främjande av ungdomsbrottslighet) – och de delar av förslagen som kan ha betydelse när det gäller att motverka hot och våld mot t.ex. förtroendevalda och tjänstepersoner som led i välfärdsbrottslighet.

SKR vill betona vikten av att de kriminalpolitiska åtgärderna understöds av andra åtgärder, inte minst det brottsförebyggande arbete som måste bedrivas långsiktigt och i samspel mellan olika myndigheter och civilsamhället, där bl.a. skola och socialtjänst har avgörande roller att spela. Det är ytterst angeläget att det arbetet prioriteras och att tillräckliga resurser för detta avsätts även från statens sida.

14.2.3 Särskilt om ungdomspåföljder

Utredningen konstaterar att förslagen kan innebära kostnadsökningar för landets kommuner eftersom de genom socialtjänsten ansvarar för verkställigheten av ungdomspåföljder, men bedömer att det inte är möjligt att med någon grad av säkerhet uttala sig om hur stora kostnadsökningar det kan vara frågan om. De lagda förslagen syftar till att minska nyrekryteringen av unga till kriminella nätverk, vilket utredningen menar kan leda till att färre unga döms för brott och därmed till kostnadsminskningar för kommunerna. SKR har förståelse för utredningens bedömning att det är svårt att beräkna kostnadsökningar, men vill understryka att det är troligt att det leder till både kostnadsökningar och andra konsekvenser för socialtjänsten.

Både i händelse av fler ärenden och insatser under längre tid kommer socialtjänstens begränsade resurser att i högre grad tas i anspråk gällande ansvar för

ungdomspåföljder, något som riskerar att inverka negativt på socialtjänstens möjlighet att bedriva tidigt förebyggande arbete för att undvika att barn och unga far illa och rekryteras till kriminella miljöer. Utredningens slutsats att förslagen utöver kostnadsökningar också kan leda till kostnadsminskningar är en förhoppning som SKR delar, men det är en slutsats som är behäftad med stor osäkerhet. De eventuella positiva effekterna av de lagda förslagen kommer i alla händelser att inträda först efter en viss tid, medan mer ingripande ungdomspåföljder rimligen blir kännbara för socialtjänsten mer omgående efter att nya regelverk införs. För att de lagda förslagen inte ska bli kontraproduktiva anser SKR att det finns anledning för regeringen att överväga resurstillskott till socialtjänsten under en övergångsperiod. Detta för att de lagda förslagen inte ska äventyra socialtjänstens förutsättningar att bedriva tidigt förebyggande arbete för att minska antalet barn och unga som rekryteras till kriminalitet.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Knape
Ordförande